

Főszerkesztő
és ideiglenes
felelős szerkesztő:
Dr. Olosz Lajos
Laptulajdonos a
CORVIN
Lapkiadó R. T.

DÉLI HÍRLAP

A timiștorontali tör-
vényes bej. sz. 83.
(Dos. No. 931/1938).
Alapította:
**Dr. VUCHETICH
ENDRE**
és **Dr. VARNAY
ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România — A Romániai Magyar Népkegyesség lapja

Erélyes angolszász tiltakozás a Pravda különbéke-hire ellen

Cáfolják Ribbentrop és két vezető angol személyiség spanyolországi találkozását
United Press: A lengyel jegyzékre adott szovjet válasz bombaként hatott Londonban — Churchill
váratlanul visszaérkezett a brit fővárosba — Moszkva még nem válaszolt az angol-amerikai
közvetítő javaslatra

Megtisztított és elrekeszelt szovjet beírók Rjecsicztől nyugatra

A lengyel-orosz kérdés felvetése a háború egyik legbonyolultabb politikai problémáját állította a nemzetközi közvélemény elé. A londoni lengyel emigráns kormány január 5-i nyilatkozata fordulópont a lengyel kérdésben. Annak a szükségszerűségnek beismerése volt, hogy e kérdés rendezését nem halogathatják tovább, viszont annak az eltökéltségnek kidomborítását is szolgálta, hogy Lengyelország nem fogadhat el egyik nagyhatalom részéről sem diktátumokat, hanem csakis kölcsönös megegyezés alapján tudja elképzelni a jövő helyzet tisztázását és kielégítő rendezését. Közben a katonai helyzet is gyorsan változott a lengyel-orosz viszony rendezését, amennyiben az orosz csapatok Tomaszogród és Zabary között elértek és át is lépték az 1939. évi lengyel-orosz határt. A szovjet támadó ékek elérték a volt lengyel határ egyik legkelebbi pontját, a Sarnytól mintegy negyven kilométerre fekvő Gorodecznaé van. Érthető, hogy nem késett sokáig a szovjet válasz a lengyel nyilatkozatra. Moszkva január 11-én nyilvánosságra hozott közleményében kifejezte hajlandóságát a közvetlen tárgyalásokra és a Curzon-vonalat jelölte meg a határrendezés alapjául. A szovjet nyilatkozatot január 15-én ismerekjessé vált lengyel állásfoglalás követte, melyre válaszul a Kreml, e hét elején nyilvánosságra hozott hivatalos közleményében megállapította, hogy a londoni lengyel kormány válasza „a Curzon-vonal elvetésének” tekinthető. Moszkva egyben azzal vádolja a Mikolajczyk-kormányt, hogy a szovjet ajánlatra adott válaszában — melyet tudvalevően a brit és amerikai kormányok előzetesen folytatott többrendbeli tanácskozás után szövegezték meg — „ügyesen megkerülte” a Curzon-vonal elismerésének kérdését, ez a tény viszont „azt bizonyítja, hogy a jelenlegi lengyel kormány nem kívánja helyreállítani a jó szomszédi viszonyt a Szovjetekkel.”

A szovjet kormány e közlése, mint a legújabb jelentésekből kitűnik, váratlanul hatott és meglepetést keltett Londonban és Washingtonban, annál is inkább, mert angol és amerikai illetékes körök már közvetétele előtt ismerték a lengyel válasz szövegét s annak helyeslésében nem fukarkodott az angolszász sajtó sem a dicséret jelzőivel. London és Washington sietett hozzájárulását nyilvánítani a lengyel kormányok ahhoz a kéréséhez, hogy az orosz—lengyel ellentéték elsimításában működjék közre az angol és amerikai diplomácia is. Ilyen körülmények között a legújabb napok eseményeit bizonyos derűlátással ítélték meg angolszász körökben. Ekkor „robant a bomba” — állapítja meg

A Pravda feltűnő közlése

London. (Europapress). Az angol—amerikai hírszolgálat úgynökségek hétfőn erélyes tiltakozást hoztak nyilvánosságra a Pravda című moszkvai újság, a szovjet kormány hivatalos lapjának egyik közleményével kapcsolatban. A Pravda ugyanis azt jelentette, hogy kairói tudósítójának közlése szerint, az ottani görög és jugoszláv menekült kormányok „hiteles érdemlő” körében arról beszéltek, hogy két vezető angol személyiség rövidesen ezélt az egyik spanyolországi kikötővárosban megbeszélést folyta-

tot Ribbentrop német külügyminiszterrel, amikor is különbékéről volt szó. Ezek a megbeszélések nem is maradtak „eredmény nélküliek”. Londoni tájékozott körökben a Pravda e közleménye felette kellemetlen hatást keltett, amint azt a hírszolgálati irodák kétségbeesetten hivatalos utasításokra, egyértelműen megállapítják. Sajátuknak adnak kifejezést, hogy a Pravda ilyen misztifikációnak hitalt adott. A szovjet-orosz kommunista párt hivatalos lapjával ilyenek nem szabadna előfordulni.

bol kisebb az önkény, hogy a szovjet kormány az, amely nem kíván baráti kapcsolatokat létesíteni a londoni lengyel kormánnyal, és ezért értelmezi az ismert módon a lengyel választ.

A svájci lap szerint Londonban megállapították azt is, hogy nagy a különbség a lengyel választ megfogalmazásában és a moszkvai nyilatkozat rideg hangja között. Érdekesnek mondja egyebeként a svájci lap, hogy a Tass szovjet hírszolgálati iroda a szóbanforgó orosz közlés ismertetésekor nem a szovjet kormányra, hanem csak szovjet köztársaságra kiadványozott és nem hivatalos kormány-nyilatkozatról beszélt, hanem oly nyilatkozatról, amelynek közzétételére a Tass-irodát „felhatalmazták”. Az ily árnyalatú különbségek mindenesetre megdöbbentőek; alkalmasak bizonyos feltételek megkockáztatására. — nyilván ezért kérdezik ma Londonban: végleges és visszavonhatatlan-e a Szovjet állásfoglalása?

az amerikai United Press hírszolgálat úgynökség londoni tudósítója.

A szovjet válasz visszhangja

A szovjet válasz londoni visszhangjáról szóló első távirati tudósítást, az amerikai United Press hírszolgálat közlése, a Nya Dagligt Allehand a című svéd lap értesülése nyomán idézi a DNB stockholmi jelentése. E szerint „az Oroszország és Lengyelország határára vonatkozó lengyel jegyzékre adott szovjet válasz bombaként hatott Londonban. Mértékadó londoni körök kijelentik, hogy ez a válasz arculesszónának tekinthető nemcsak Lengyelországra, hanem az Egyesült Államokra és Angliára nézve is. A szovjet jegyzék egyáltalán nem emlékezik meg a három hatalom megegyezéséről, melyet Teheránban nyilvánítottak ki. Londonban az a benyomás, hogy Oroszország sajtó lengyel kormányt akar alakítani.” A DNB e stockholmi tudósítását a Radior is ismerteteli, közli egyben a DNB. amszterdami jelentését is a Reuter brit hírszolgálat diplomáciai szerkesztőjének hozzájárulásáról:

Randall Neale, a Reuter diplomáciai szerkesztője kijelentette, hogy a Szovjet-Unió válasza a lengyel javaslatra, elutasító jellege miatt, szövetséges körökben nagy kiábrándulást okozott, nem a legkisebb mértékben magukban a brit körökben is. Lengyel körök már most mély sajnálkozásuknak adnak kifejezést. A kiábrándulás mindenesetre attól függ, véglegesnek tekinthető-e ez a szovjet válasz vagy nem. Kétségtelen, hogy a lengyelek maguktól semmit sem kezdeményezhetnek, mert nincsen kapcsolatuk a szovjet kormánnyal. Nem marad más hátra, mint hogy a brit és északamerikai kormány felvilágosítókat kérjen a szovjet kormánytól, ha ez nem közli önként észrevételeit. Következésképp újabb eszmecsere van szükség London, Washington és Moszkva között, mielőtt további fejlemények törjenek elő. — mondotta a Reuter diplomáciai szerkesztője.

A Neue Zürcher Zeitung című svájci lap londoni munkatársa is

utal az angolszász közvélemény meglepetésére. A brit fővárosban az a felfogás alakult ki — írja a svájci lap tudósítója — hogy a lengyel kormány nyilatkozata pozitív hozzájárulás volt a szovjet-lengyel kapcsolat rendezéséhez és a határkérdés tisztázásához. A lengyel válasz a békülékenység szellemét juttatja és a lengyel javaslat jelentős áldozatokat jelent.

Az angol-amerikai közvetítés

— Ez az első eset, — állapítja meg a Neue Zürcher Zeitung — hogy a lengyel kormány, a nélkül, hogy említett lett volna a Curzon-vonalról, hozzájárulását adta a határkérdésről folyó tárgyalásokhoz. (Tudvalevő, hogy Sikorski tábornok május 3-án elhangzott rádiószerződése óta, melyben tiltakozott a szovjet-lengyelországra vonatkozó orosz területek követelése ellen, a lengyel emigráns kormány következetesen merev álláspontot vallott eddig a határkérdésben).

— Lengyel körökben attól tartottak — folytatja a svájci lap — hogy a lengyel-orosz függő kérdések tisztázásában igényelt angol-amerikai részvétel ellen emelhet Moszkva kifogást. Ezzel szemben a szovjet válasz két másik pontot ragadott ki a lengyel nyilatkozatból, hogy visszautasítsa a békülékeny lépést. Az egyik az, hogy a lengyel nyilatkozat nem tesz említést a Curzon-vonalról, a másik pedig a diplomáciai kapcsolatok hiányára való utalás.

A svájci lap a továbbakban rámutat arra, hogy a londoni megítélés szerint a lengyel nyilatkozat készséget mutatott a határkérdések megtárgyalására és nem zárta ki az orosz javaslat megfontolásának lehetőségét. Még nagyobb megütközést keltett a diplomáciai kapcsolatok hiányára való utalás, mert az angol-amerikai közvetítést elsősorban a diplomáciai kapcsolatok helyreállítása érdekében tartották szükségesnek mind a lengyelek, mind az angolszászok.

— Londonban most azon a véleményen vannak — írja a Neue Zürcher Zeitung — hogy a szovjet nyilatkozat tanúsága szerint a nyilatkozat-

Egyre több jel mutat arra, hogy orosz részről a Mikolajczyk-kormány lemondását vagy legalább is átalakítását szeretnék kikényszeríteni. Már lengyel emigráns kormány létesítésére irányuló kezdeményezéstől is tudnak egyes hírforrások. A London és Washington pártfogolta Mikolajczyk-kormány nyilván számolt ezzel az eshetőséggel, ezért domborította ki az utóbbi napokban ismételt, hogy ő a lengyel nép „egyetlen törvényes kormánya”.

Bulgária

A balkáni államokat érintő „idegháború” kétségtelemül Bulgáriát illetően a leghangosuljótól. Erre a román sajtó is több ízben rámutatott, így az Ecoul bucuresti lap legújabb száma, ankarai kiütő tudósítás nyomán ezeket írja:

— Ankarában élénk vita tárgya Szófiának ismételt bombázása. Ankarai körök ebben az angol—amerikai akcióban, a szövetségesek terveihez Bulgária iránt megnyilvánuló érdeklődés fokozódását látják.

— Nyilvánvaló — folytatja az Ecoul — hogy a szövetségesek e bombázások révén zavarkeltést kísérelnek meg a bolgár lakosság körében s főleg a fővárosban, abban a reményben, hogy az esetleges felkelés németellenes elemeket juttatna hatalomra, akik egyben Tito jugoszláviai partizánjaival is együttműködnek. Ismeretes azonban — jegyzi még a román lap — hogy a bolgár kormány közleményben cáfolta meg annak bármily jelét, hogy Bulgáriában a szövetségesek óhajtották bármily megnyilatkozás történni.

Ugyanez a román lap, szófiai távirati értesítésre hivatkozva közli, hogy teljes útemben folyik a bolgár főváros kiürítése. Bulgária más nagyobb városait is kiürítik, az iskolákat és egyetemeket bezárják.

(—)

A politikai arcvonal

Hull bejelentette az USA közvetítési készségét A határkérdésről nem nyilatkozott

Washington. (Tp.) Hull amerikai külügyminiszter tegnap közölte, hogy az amerikai kormány hajlandó közvetíteni Lengyelország és a Szovjet-Ünő között a diplomáciai kapcsolatok újból való felvétele érdekében. A moszkvai amerikai nagykövete erre közölte a

Kreml illetékes tényezőivel, hogy az amerikai kormány hajlandó vállalni a közvetítést.

Moszkva eddig még nem válaszolt az amerikai kormány javaslatára.

Hull külügyminiszter ezzel kapcsolatban a szovjet—lengyel határkérdésről nem volt hajlandó nyilatkozni.

Curzon-vonalról nem szól. — írja az Ewening News.

MIT TESZNEK MOST A LENGYELEK?

Genf. (Rador). A brit hírközvetítő szolgálat közlése szerint a londoni lengyel emigráns kormány köreiből sajnálkoznak annak kifejezést a január 14-i lengyel válasza adott szovjet nyilatkozat hangja és tartalma felett. Felhívják a figyelmet a lengyel és a szovjet jegyzék között — mind a hangnemen, mind a tartalom tekintetében — mutatkozó különbségre.

A lengyelek első lépése ezek után — mint közlik, — valószínűleg egy felhívás lesz, az angol és északamerikai kormányhoz, közös tanácskozásra.

nyilatkozat szerint Kornejesuk szovjet helyettes külügyi népbiztos átirattal küldött a száműzött görög kormány moszkvai követének amelyben a szovjet kormány annak az óhajának ad kifejezést, hogy alakítsák meg Görögország valamennyi politikai pártjának egységes frontját.

CÁFOJLAK A TÜRÖK DIÁKOK TÁVOZÁSÁT NÉMETORSZÁGBÓL

Isztambul. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Ankarában cáfojlik a német hatóságoktól, amelyek szerint a Németországban tanulók türök diákoknak azt tanácsolták, utazzanak Svájcba. Ezek a híresztelések valószínűleg angol forrásból származnak, — mondják Isztambulban.

ORBAY HELYETTESE

Ankara. (Tp.) Orbay tábornok török vezérkari főnök helyettesévé Sali Omortag tábornokot nevezték ki.

GÉPKOCSISZERENCSETLENSÉG ÉRTE A VERONAI PER EGYIK BIRÁJÁT

Milánó. (Ep.) Dominico Mittico tábornokot a veronai per egyik bíróját halálos gépkocsibaleset érte. Veronából visszatérőben, a milánó—torinói nemzetközi utvonalon a tábornok gépkocsija teljes merészetessége közben felborult. Egy kapitány megebesztelt. A kalabriai származású tábornok most töltötte be az 50-ik életévét, annak idején a Tagliamento-hadtestélyt vezényelte és részt vett az északafrikai, valamint a spanyolországi és görögországi hadjáratokban.

esetben ügy elsímitásához. Lengyel részről tett azon kijelentés, hogy hajlandók volnának az első szovjet javaslat alapján tárgyalni, jogal lehetne a diplomáciai kapcsolatok helyreállítására, bár nem lehet hibáztatni Moszkvát azért, hogy a lengyel választ kitérőnek mondja, mert a lengyel válasz az említett

A Mikolajczyk-kormányban a mérsékelt szárny győzött

Lisszabon. (Tp.) Londoni lengyel körökben a Szovjetnek adandó választ megelőző tárgyalások során a megegyezésre való hajlam nyilatkozott meg és a Mikolajczyk-kormányban a mérsékelt szárny győzött. Raczkievics lengyel államfő hosszú ideig kevés hajlandóságot mutatott az engedékenységre, Sosnkowsky tábornok, a lengyel csapatok főparancsnoka pedig állítólag ismételt annak a véleményének adott kifejezést, hogy egy emigráns kormánynak nincsen alkotmányos joga ahhoz, hogy területi engedményeket tegyen. Nem szabad megelégedni arról — hangsúlyozták ezek a körök — hogy a központi lengyel hadsereg főleg kelet-lengyelországi katonákból állott, ezek két évet töltöttek orosz internálótáborokban és természetesen ellenkeznek minden megoldást, amely hazájukat orosz uralom alá juttatná. Ilyen körülmények között feltehető, hogyha Moszkva hajlandó lesz is tárgyalni, a megállapodás megkötése és a diplomáciai kapcsolatok felvétele előtt ragaszkodik majd a londoni lengyel kormány általakításához és

követelni fogja, hogy vonják be a kormányba a moszkvai lengyel bizottság képviselőit is. Amerika és Anglia a dolgok maj állása mellett aligha szánják magat arra, hogy Moszkvát és a londoni lengyel kormányt összehozza, de nem hajlandó átvenni a döntő bíró szerepét sem.

SZOVJET JEGYZEK A GÖRÖG EMIGRÁNS KORMÁNYHOZ

Genf. (Rador). A brit tájékoztató szolgálat közli, hogy moszkvai hivatalos

Berlin: Németország nem készül támadásra Spanyolország és Portugália ellen

Berlin. (Rador). A tegnapi sajtóértekezleten a német külügyminisztérium hivatalos nyilatkozatot ismertettek, azokkal a hírekkel kapcsolatban, amelyek szerint Németország a két ibériai állam, Spanyolország és Portugália megtámadására készülődne. Ezt a hírt az U n i t e d P r e s s hírgyűjtemény londoni jelentése nyomán a svéd lapok közölték. Német részről kijelentik, hogy a szóbanforgó híresztelés elejétől végig kitartás és brit zsoldban álló egyes svéd

lapok terjesztették. Nincs másról szó, mint újabb angol—amerikai kísérletről, melynek az a célja, hogy a vizslát magvait hintsék el Németország és az ibériai államok között, a megfélemlítsék az utóbbiakat, — hangsúlyozták a Wilhelmstrassen. Valószínű, hogy a svéd lapokban napvilágot látott e hír a Spanyolországra és Portugáliára gyakorlandó angol—amerikai nyomás újabb megkísérlése, — állapítják meg Berlinben.

Jelentéseink a harcaterükről

Az Imen-tótól északra felfogták a szovjet csapatok súlyos támadásait

Berlin. A német vezéri főhadiszállás jelenti:

A keleti harcateren Keresztől északkeletre és Kirovográdtól északnyugatra a szovjet csapatok újabb támadásai megúsultak.

Saskov körzetében a német csapatok szoros harcban több helységet elfoglaltak. Az oroszok heves ellenátadásait elcsúszították és közben 26 szovjet páncélost elpusztítottak.

Rjeciszától nyugatra az oroszok nagy erővel folytatták támadásaikat. Nehéz harcokban a támadásokat visszaverték és némely betörést megtisztítottak, vagy elrejtészték.

Neveltől északnyugatra és északra a szovjet csapatok harci tevékenysége átmenetileg ellanyhult. Az ellenség helyi csapatai eredménytelenek maradtak.

Az Imen-tótól északra az egész napot át tartó, súlyos szovjet támadásokat elkeseredett harcokban felfogták és jobb szovjet páncélost megsemmisítettek.

Leningrádtól délre és Oranienbaumtól délre tegnap is meghúsultak a szovjet csapatok valamennyi áttörési kísérlete. Az ellenség ezen az arcvonal-szakaszon a páncélost veszített.

A keleti arcvonal déli szakaszán folyó elhárító harcokban a 10. bajor páncélgránátos hadosztály Schmidt vezérő-

nagy vezetése alatt rendíthetetlen elszántságával különösen kiűntette magát.

A keleti arcvonalon tegnap 214 szovjet páncélost semmisítettek meg.

A délnémetországi arcvonalon a nap eseménye lett el, csupán kölcsönös rohamcsapat-tevékenység volt és a legelső balszárnnyon az ellenség több támadása eredménytelen maradt.

MILYEN AZ IDEI OROSZ TÉL

Berlin. (EP). Német katonai tájékoztató közlése szerint az igazi orosz tél eddig még mindig nem állott be az egész keleti arcvonalon Berlinbe érkezett jelentések úgy szölgtek, hogy vasárnap a keleti harcok déli szakaszán —4 fok, a középső szakaszon —10 és —20 fok között volt a hideg, míg északon +3 és +4 fok melegt mutatott a hőmérő.

Legutóbb

Churchill visszaérkezett Londonba

Amszterdam. (Tp.) Az angol hírszolgálat tegnap külön jelentést adott ki. E szerint Churchill miniszterelnök visszaérkezett Londonba. A különvonal, amelyel a kormány megérkezett kedden délelőtt 9 órakor futott be a londoni pályaudvarra.

Churchill megérkezése után már az első napon résztvevett az angol alsóház ülésén és néhány jelentéktelen kérdésre adott válasza mellett az egyik képviselő kérdésére kijelentette, hogy rövidesen részletesen beszámol az alsóház rajnai előtti az általános háborús helyzetről, beléértve az olaszországi hadjáratot is. Reámutatott azonban Churchill arra, hogy parlamenti beszédének időpontját maga szeretné megállapítani.

Az inváziós előkészületek utolsó szakasza

Bern. (Tp.) A svájci lapok Eisenhower tábornok, inváziós főparancsnoknak Londonba való érkezésében annak bizonyították látják, hogy az európai előzónlásra vonatkozó előkészületek a végső szakaszhoz érkeztek. Az amerikai hadsereg főparancsnoka kivételével minden katonai parancsnok már a helyén van. Eisenhower megérkezése után összegyűjtötte főhadiszállása valamennyi vezető tisztjét és meghallgatta jelentéseiket. Különösen Montgomery tábornoktól kapott fontos tájékoztatást a sürgős természetű intézkedésekről. Az Exchange Telegraph katonai munkatársa szerint Montgomery már egész sor előkészítő intézkedéseket hajtott végre rövid angliai tartózkodása óta. A már kidolgozott tervek Eisenhower most összeegyeztette. Külön rendőrfelügyelőségeket létesítettek, amelyek képviselői összekötő tiszttekként szerepelnek majd a katonai és polgári hatóságok között. Ezek gondoskodnak arról, hogy simán menjenek végbe az első előzónlási hullám mozdulatai a megindulás előtt és gondoskodnak a szállítmányok zavartalan átviteléről is.

Kezdeményezés lengyel ellenkormány alakítására

Moszkva. (EP). A Szovjet-Ünő valamennyi lapja közölte a hivatalos Tass-ügynökség részéről terjesztett hírt, amely Penjik lengyel szocialista politikus szenzációs javaslatát ismerteti. Penjik, aki az Egyesült Államokban létesült „lengyelek barátai” elnevezésű társaság elnökeinek számít, — Tass-közlés szerint — lengyel felszabadítási bizottság létesítését követelte. Ebben a bizottságban, amely lengyel kormányként működne, helyet foglalnának a Moszkvában székelő lengyel hazafiak szövetségének tagjai, valamint az Egyesült Államokban és más országokban lévő lengyel szervezetek politikai képviselői. A felszabadítási bizottság első feladata lenne. Penjik szerint, a Szovjet-Ünővel a kapcsolatokat újból felvenni, továbbá Lengyelország csatlakozása a szovjet-orosz szövetséghez és végül a közelkeleti lengyel hadsereg megtisztítása és ennek a hadseregnek a nyugati orosz fronton való igénybevétele. Amennyiben a szovjet-orosz és a lengyel csapatok Lengyelország megszállása során ott rendet teremtettek, akkor a lengyel népnek lehetőséget kellene adni majd parlament megválasztására és kormány alakítására. Penjik hangoztatja, hogy „a jelenleg Londonban székelő lengyel kormány törvénytelen, mert ez a kormány az 1935 évi alkotmányra hivatkozik, amelyet pedig sem a lengyel szenátus, sem a képviselőház nem szavazott meg”.

Times: Moszkva a katyni lengyel vádakat visszavonását is várja

Amszterdam. (Tp.) Moszkvának a lengyel nyilatkozatra adott válaszával kapcsolatban a Times című londoni lap ezeket írja: A rövid és nem nagyon meggyőző szovjet válasz bebizonyította, mennyire helytelen a nyilvánosság előtt függő kérdéseket tárgyalni. A lengyel kormány számára nehéz lett volna, hogy még a tárgyalások előtt elfogadja a Curzon-vonalat. Moszkva azt állítja, hogy nem tárgyalhat olyan kormányval, amellyel nem áll diplomáciai összeköttetésben. A Kreml hangsúlyozza a hivatalos tárgyalás lehetetlenségét, amiből arra lehet következtetni, hogy másféle javaslat nem lett volna ellenszenves.

A Times szerint lehetséges, hogy a szovjet kormány hajlandó volna felvenni a lengyel kormánnyal a diplomáciai kapcsolatokat, ha a lengyel kormány visszavonná a katyni-üggyel kapcsolatos vádakat, illetve ilyen értelmű nyilatkozatot tenne. Az orosz kormány válasza ellenére az angol lap nem adja fel a reményt, hogy mégis megegyezés jön majd létre. Nem az angol kormány feladata a tárgyalások irányítása, — írja — vagy hogy illetet mondjon olyan döntésekről, amelyek csak a két érdekelt félre tartoznak, ezzel szemben kötelessége az angol kormánynak, hogy reámutasson valamennyi egyesült nemzet közös érdekeire.

„FELLÁNGOLNAK A RÉGI ELŐTÉLETEK”

Stockholm. (Tp.) Az Ewening News című angol lap azt írja, hogy a Kreml válaszában nyers hangot használt és ennek következtében fennáll a veszély, hogy ismét fellángolnak a régi előtétetek, Angliának nem szabad megengednie, hogy rajta is izgalom vegyen erőt; London csak az a kérdés érdekelt: miképpen járulhat hozzá a szeren-

Megnyílt a „KISKERESZT”-kávéház
A radon, Corso-mozi bejáratával. Biliárd-asztalok, hideg ételek.
Sziv s náltfogás! Kér CIALMA PAVEL, tulajdonos.

„A kis államok szerepe a holnapi Európában“

Bern. (Tp.). A Basler Nachrichten című svájci lap jelenti Londonból: A Center European Observer című folyóirat cikksorozatát kezd közzélni a kis államok szerepéről a holnapi Európában. Az első cikk az UNRRA-szervezetet foglalkoztatja. A cikket a lap szerkesztősége bevezetéssel látja el, amelyben élesen szembeszáll azzal a fel-fogással, amely szerint a holnap világit Angliának, az Egyesült Államoknak, a Szovjet-Uniónak és Kínának kell irányítani. Igaz, hogy e négy nagyhatalom együttműködése nélkül igazságos új-járendezés nem képzelhető el. — írja a lap — ugyanakkor azonban hangsúlyozni kell, hogy a kis államok rendkívül értékes módon járulhatnak hozzá az új rend kialakításához s ezért biztosítani kell számukra a beleszólás jogát. Minden más

elgondolás a nagyhatalmak diktatúrájájának kísérletét jelentené és veszélyeztetné a jövődó békét.

A cikk aztán rámutat arra, hogy egyenlőség állam, amely a föld lakosságának háromnegyed részét foglalja magában, összefogott olyan szervezet létesítésére, amelynek eltekintendő szándéka, hogy felveszi a harcot az éhínség és a nyomor ellen. Az UNRRA atlantici első ülésén kiderült, hogy a tanácskozás során a politikai kérdések jelentős szerepet játszottak. Figyelemreméltó, — fejezi be cikkét a lap — hogy a kis államok részéről enelt kifogások miatt lényegesen meg kellett nyírni azt a tervet, amely a tervbe vett szervezetet Angliának, az Egyesült Államoknak, a Szovjet-Uniónak és Kínának főszerepet biztosított volna.

Mezbukott Luke Lea főszerkesztő világszenzációja

Huszonöt év előtt hisékelte meg egy USA-ezredes Vilmos császárt elváltatásánál

1918 szeptemberét a USA-hadsereg 114. labori tüzérezrede a luxemburgi Tuntange városkában ünnepelte. A harboru már véget ért, de a békét még nem kötötték meg, ezért az amerikai katonákat nem vitték még haza. Az amerikaiak már nagyon unatkoztak Európát, a céltalan várakozást. A szilveszteri ünnepség tisztáasztalának főhelyén Luke Lea ezredes ült, a mindig derűs és ötletes ezredparancsnok. Lea nem volt hivatalos katoná. Civilben két vidéki napilap tulajdonos-főszerkesztője volt és szűkebb hazájának, Tennessee államnak bizalma egy ülészakra a washingtoni szenátusba került, amelynek ő volt a legfiatalabb tagja két évén át. A következő választáson azonban már megbukott és visszatért Nashvillebe újságot szerkeszteni.

A szilveszteri hangulat

egyre emelkedettebb lett, és a tisztok azon tanácsoktól, mivel ültethetnek agyon a még hátralevő európai tartózkodást. Valami változatosságra vágytak, mert már nagyon idegeikre ment a kis luxemburgi város csendje és nyugalma. Mindenki felvetett valami tervet, de egyik sem látszott túlságosan eredetinek és mulatságosnak. Végül a tisztok az ezredestől a mindig ötletes Luke Lea-tól várták a megváltó ötletet. Lea ezredes gondolkodott néhány percig és kibökte: — Látogassuk meg Vilmos császárt és hozzuk el a hollandoktól.

A tisztok felugráltak és lelkesen hurrogáltak. Ez aztán az ötlet! Ebben van kárunk.

A két amerikai autó

Január 5-én reggel ötök lépte át a hollandiai határt. Természetesen a határőrség percek alatt elintézte minden formalitást; a brüsszeli holland követ laissez-passer-ja megtette a kívánt hatást. A határállomás elhagyása után Lea ismét pontosan ismertette kísérőjével a tervet: Vilmos császárt szépszóval vagy erőszakkal beültetik az egyik autóbába, Párizsba viszik és ott átadják Wilson elnöknek, hogy döntsön sorsa felől.

Este nyolckor érték Amerongenbe, Vilmos császár itt lakott gróf Bentinek kastélyában. A falsiak utabba az idegeneket, és a kis expedíció nem-

„Azt csak a császárnak mondhatom meg“

— jelentette ki titokzatosan és erősen az ezredes-szerkesztő.

A fiatal gróf bevezette Leát és még egy tisztet a házba, leültette őket a hallban és türelmet kért. Lea és társa hallották, hogy a gróf valakivel németül beszélget a szomszéd szobában, aztán telefonált valakivel hollandul.

Tíz-tizenöt perc múlva visszajött a gróf és közölte, hogy a császár csak akkor hajlandó az urakat fogadni, ha előbb közlik, hogy mit kívánnak tőle, milyen ügyben akarnak vele beszélni. Lea azonban határozatlanul maradt: kijelentette, hogy jövetelének célját csak a császárral

laná és változatosság. Erről az egész világra beszélni fog.

Mindent pontosan kitervezték és 1919 január 1-én este Lea ezredes hét társával (tisztikkel és altisztokkal) két autón utának indult.

Először a belgiumi Liège-be mentek, hogy az amerikai konzultól utleveleket kérjenek. A konzul azonban erre nem volt felkészítve és a brüsszeli követségre utasította őket. A brüsszeli követség élén Erand Wifhloek követ állott, akit Lea még szenátor-korából ismert. A követ utasította titkárait, hogy álljanak Lea rendelkezésére. Lea közölte a titkárral, hogy bár magánügyben utazik társival, szerelnék az utat egyenruhában megtenni s kérte, hogy vezesse ezt rá az utvelekre. A tulbuzgó titkár — mivel főnöke barátjáról volt szó — szolgálati utlevelét adott ki az ezredesnek, amely „Luke Lea ezredes, szenátor és hét kísérője“ számára szólott. Azzal sem törődött, hogy Lea már nem volt szenátor, amerikai szokás szerint változatlanul megadta a szenátor címét az ex-szenátoroknak.

A holland követség természetesen minden ajtót kinyitott az amerikai szolgálati utlevél és nemcsak vízumot nyomtatott rá, hanem még külön laissez-passer-t is adott Leának ezzel a szöveggel: „A hatóságok kéretnek, könnyítsék meg mindenkiben Luke Lea ezredes, USA-szenátor és társainak utazását, akik a USA kormányának megbízásából egyenruhában utaznak.“

sokára a kastély kapujánál fékezte le az autót. A csöngésre egy holland katonát jelent meg a kukucskáló nyílásnál és majd lecsúszott az álla, amikor amerikai katonákat pillantott meg a kapu előtt. Nem értette meg, hogy mit akarnak és visszaszállt a házba. Nemsokára egy elegáns fiatalemberrel jelent meg. Ez már beszélt angolul. Lea bemutatkozott, a fiatalember is megmondta nevét: ifjabb gróf Bentinek, a házigazda fia. Lea közölte vele, hogy a császárral akar beszélni. Bentinek értetlenül nézett, hogy mi a beszélgetés célja, mert jelenteni akarja a császárnak.

közölheti. Közben látogató érkezett: a helyi polgármester. Ugy látszik, őt hivta telefonon a gróf. A polgármester is a látogatás célja felől érdeklődött, de Lea sem közölte tervét. A gróf és a polgármester most már együtt mentek a szomszédos szobába, ahonnan aztán beszélgetés és telefonálás zaja szűrődött ki. Újabb negyedóra telt el, amíg a két holland visszajött. A császár nem változtatott álláspontján: az amerikaiakat mondják meg, mit akarnak, akkor majd határoz, fogadja-e őket, vagy sem. Lea gyorsítani igyekezett a tárgyalás menetét és vért elővette a laissez-pas-

Ahol télen aratnak

Az EMGE hivatalos lapja, az Erdélyi Gazda legújabb számából vesszük az alábbi cikket:

Ausztráliáról olvastam, hogy ott decemberben kezd zsendülni a buza és karácsony után hamarosan aratnak. Milyen más világ lehet az, mint a miénk, képzeljük el, hogy paszirta zeng, amikor anyagi várunk, kalászkokkal ékesítjük fel a fenyőt, kalapunk mellett virágbokor-tával megyünk a tenyolomba. A leányok orra ott nem vörös a hidegtől, kezüket nem rejtik nagykendők alá, hanem Krisztus urunk születése napján buzavirág és margaréta ékesedik a hajjukban. Nálunk a megszületett gyermek pályában van és hólepel, jégfáslí szorongatja a nagy természetet, ott paszirta arató-csaplógépek várják a parancsot az indulásra. Nálunk reményeség, ott élő élet az aratás ígérete és mind a két kép itt van, ugyanazon helygőn, Földünkön, az igaz, hogy egymástól (hajóton) közel huszezer kilométerre.

Az ideai karácsony mégis mintha Ausztráliába vitt volna engem. Hogy beszélhetek ilyet? — zug fel a kérdés mindenfelől, hiszen ekkora előres talán évtizedekben egyszer fordul elő. Sártenger habarcsa vonta be az utakat. Nyálas köd ült a tájon. A nap nem tudott keresztül-törni a ködtől szennyes levegőn. Utasok nem tévedtek el, mert el sem mertek indulni. A haragok szavát lesünk kellett, mert felfalta hamarosan azt is a hideg párákkal telt levegő. Ebből utam már a lámpagyújtás iránt éreklődöttem. Aratás? Paszirta? Pipacs? Buzavirág? Ugyan kinek juthattak eszébe ezek az óceánokon túli varázsszavak a mi karácsonyunk napján?

Nálam és hiszem, sok más gazdánál mégis ausztráliai karácsony volt az idén, kivirágzott a jég, gyepszőnyeggé változott a hó, valami beleborzolt, megsimogott a nagy árvaságban. A sártengerek és vastag sőtét ködök világrát megszüpítette lelkük suhanása. A mi iróink jöttek el hozzánk. Felébredtek, szemüket dörzsölték, karikaták nyugtogatják, száruk csokra ékesedik, mint az anyát hívó felébredt gyermek. Iróink aratást vártak a télbe és akinek szemel nem vakok, ölm sem ül a fülükben, észre kellett venniük, hogy végtelennék látszó hosszú évek óta nem volt még ilyen karácsonyunk. Jöttek a naptárok, Egyik arról a száz évről beszél, ami a magyar gazdák összefogásával kezdődött. Pörgekalapu gazda ballag, vállán kasza, villa, gereblyével, a zsendülő búzafalások között. Ausztráliai karácsony a címlap.

Bent csak néhány utalás a multra, de az nál több a jövőre. A mi küzdőim és holnap építései minden sora. Az u EMGE századának küszöbén förlök állnak hittel, akaraterevével.

Másik százévet hirdet a Hangya-naptár. Az ő címlapján ifjú házaspár tér ha za boldogan bevásárlás után. Ugy nézem az iskola udvarán lehetnek, mert tanuló sereg rajzik körülöttük. A Gazda-naptár a munka, a béte képe. Egyik betakarítási kézzel, a másik már okosan köfti a föld áldását, a termést. A Hangya száz év idegen földön indult eszréba, de mi olyan, mintha a magunkévala akáé illa tát éreznék, amikor rágendőlnek. Bent közt közt kuleselődik össze boldog, termést szövegszere, Gazda- és Hangya-naptár a mi karácsonyi aratásunk. Boldog föld aratását.

Jött egy szerény, fehér fedőlapos könyv is, a címe: „Antológia.“ Idege/ csupán ez egy szó az egész könyvben és nagyon fájna, ha akadna gazda, aki emítt olvasnának tenré félre. Amikor megvettem, egy könyvbarát magva lány kezébe adtam. Le tette maga elé megsimogatta, mintha riadón dobogó szívű polyhes csibét tartana kezében, aztán szívéhez szorította, letette maga elé az asztalra s hosszan nézve, egy könnyű eszű gördült a szeméből: Istenem! Könyv! Uj könyv! — Ujjongott fel végre ...

A három előjáró könyvvel nincs vége a sorozatnak, jöttek a banaták az egy házak és még odékint szennyes levegő ült habarcsos hideg sár fölött, ausztráliai nyár köhözött a lelkünkbe, aratunk, Iróink felébredtek. Lelkük forrásvíz, mely nem fogyott be. El és nekünk buzog fel onnan, a hit és embertereket mélyéből. A hiszág helyét hivatástudat tölti be náluk, ezúri lehetséges az, hogy a szerkesztőjé együtt adták őket az örökszép múlttal. A havon felbukkanó apró irodalmi források mellett a mindig hü, mindig zöld fenyők, szünpangok, tiszták jelennek meg. . . Arany, Peófi, Csokonai, Szabolcska, Ady, Bizonys, hogy a költőirányok büszkébbek ma élő társainkra, mint emozek rájuk. Ez az együttes arról beszél, hogy nincs önmagáért élő irodalom, igaz irodalom csak egy van, az ami a nemzetért él.

Magyar gazdanép! Találkoztál-e ezekkel az érte élő, lelkedet szántó magyar irókkal, karácsony ünnepén? Eljött-e hozzád az ausztráliai, a decemberi aratás? Ha még nem lenne ott házádban, hívjad, öleld magadhoz, szeresd!

Dr. NAGY ENDRE

ser-t. Ennek az irának nagy hatása volt a két hollandra. Hosszas tanácsokoztak hollandul és ismét eltűntek a szomszédos szobában. Újabb negyedóra után a császár újabb üzenetével jöttek vissza: ő felsége hajlandó őket fogadni, ha az urak szavukat adják, hogy Wilson elnök vagy Pershing főparancsnok megbízásából jöttek.

Lea erre nem volt hajlandó, mire a hollandok véget nem érő vitába kezdtek. Leának elfogyott a türelme, mert látta, hogy a gróf és a polgármester csak az időt akarják húzni. Ezt jól sejtette, mert az egyik őrmestere, akit a kapunál hagyott,

izdatóftan rohani a házba

és jelentette, hogy egy század holland katona érkezett gépfegyverekkel. Lea a kapu felé sietett és látta, hogy emberei farszemet néznek állig fejtűgyűzött holland katonákkal, akik mögött felsorakozott a falu kíváncsi népe. Lea gyorsan megtanácskozta a helyzetet bajtársival. Belátták, hogy tervük megbukott, nem eslekedtek elég gyorsan, most már vérontás nélkül nem tudják a császárt magukkal vinni. Lea elbucszott a gróftól és a polgármestertől, beült embereivel a kocsiába és villamgyorsan elhagyta.

Lea terve mindenképen megbukott. Nemsokára a császár nem tudta elrabolni, a nagy kaland újságírói díszességét sem ő aratta le. Mire visszatért Belkumbba, a gróf már mindent megtelefonált. Ausz-

terdamba és onnan az egész világ sajtója percek alatt megtudta a merész, de akertelen császárrablás tervét. Lea nevét nem mint egy érdekes riport íróját, hanem mint egy érdekes kaland főszereplőjét ismerték meg az öt világrész újságolvasói.

Lea ezredes és társai

hadbírószág elé

Állították. A vád elég súlyos volt: magánóra használták katonai gépkocsikat. (Más vádat nem tudott emelni az ügyész, mert az nem bün, ha nyolc amerikai beszélni akar a német császárral. A diplomácia; uton kihallgatott holland tanuk egy szóval sem említették, hogy Lea akár szóval, akár tettel erőszakoskodott volna). De ez a vád is megdőlt, mert a védő azt bizonyította, hogy az amerikai hadseregben általános szokás a katonai gépkocsik magánóra való igénybevétele. Kérte Pershing főparancsnok tanácsát való kihallgatását, aki majd vallani fogja, hogy ő is katonai gépkocsin ment szabadságra Nizzába. Ezt a kéréses kérdést nem altarta a bíróság fessegetni és a vádlottakat fölmentette. Lea hadtestparancsnok kapott megrovást megmondóatlanságáért — és ezzel be is fejeződött a császárrablási kaland. (h. e.)

Keresek

4-6 szobás lakást

Aradon. Cimeket 18-90 fávbeszélő szám alatt kérek.

Az Ember Tragédiája egy mulatságos balesetnek köszönheti címét?

Akik az újságírás berkeiben ismerősek, nagyon jól tudják, hogy semmi sem nehezebb, mint egy cikknek megfelelő, jó címet adni. Ezért végzi ez legutóbb az ember tragédiájának. Nehéz dolog tömöríteni, márpedig a jó címnek röviden, tömören kell kifejeznie az egész művet. Regények verseskötetek címét természetesen azok szerzője adja, de azért a címadás módja is alá van vetve a különböző idők divatáramlatainak. Koronként változik a címdivat. Régen például a hosszú cím volt a divatos. Gyöngyösi „Murányi Vénusz”-ának teljes címe például nem kevesebb mint 39 szóból állott.

A hosszú címeknek kedvelt fajtája volt régen az úgynevezett vagylagos cím is, amely kétszeresen hívta fel az olvasók figyelmét egy érdekes könyv tartalmára. Deje Daniej például így címezte egy regényét: Egy lovag emlékei vagy katonai napló Anglia és Németország háborújáról. Csokonának is vagylagos címet adott híres komikus poszának: Dorottya vagy a Dámok diadala a farsangon. Tovább él e szokás a fűszes ponyvaregényekben, amelyek ilyen kettős sokatigéző címekekkel igyekeztek közönséget vonzani: A világváros büne avagy egy véték és vesekló nő. Klárka, vagy az esküvő napján elutazott menyasszony.

A címadás legegyszerűbb módja, amikor az író a főhős nevével kereszteli el művét. A régi klasszikusok, mint Shakespeare, Corneille, Goethe, Schiller és a többi szívesen használták a címadásnak ezt a legegyszerűbb módját. Összefoglalhatjuk a cím a mű cselekményét is: Toldi szerelme, Murányi ostroma, Utazás a föld körül nyolcvan nap alatt. Manapság föltötte kedveltek viszont a szimbolikus címek, amelyek jellekileg jellemzik a főhőst, vagy jellemzik annak sorát. Így: Naplemente előtt, Tűzmadár, Kántyavár, Zsákutca, Gyakori módja a címadásnak az ellentét szembeállítás is. Lásd: Tolsztoj: Háború és béke, Jókai: Szegény gazdagok, Baudelaire: A rossz (bűn)virágai, Móricz Zsigmond: Sárarany.

Végül vannak véletlen címek is. Shakespeare egyik vígjátéka véletlenül, véletlenül köszönheti értelmétlen címét. Shakespeare mélyen elmerülve dolgozott színházában, midőn berontott egyik színlépcső és kétségbeesetten figyelmeztette, hogy a közelköző napon adandó vígjátéknak még mindig nincsen címe. Shakespeare nem ért rá gondolkodni, így hamarjában megkérdezte, milyen nap is lesz holnap? — Vízkereszt — hangzott a válasz. — Hát akkor mondjuk legyen „Vízkereszt”. Vagy amit akartok. — Ezt természetesen úgy érlette, hogy a színészei válasszanak jobb címet, amilyent ők akarnak. De másnap Shakespeare félreértett szavaival, mint címmel hirdették az előadandó vígjátékot: Vízkereszt, vagy amit akartok.

Általában véletlenül köszönheti Madách halhatatlan dráma költeménye is a címét. Az anekdota ezt a következőképpen adja elő. Gróf Teleki László birtokán nagyobb társaság volt; együtt, közönlük Madách Imre is, aki néhány versét olvasta fel. Az úgycsak meghívott Ballagi nyelvész és teológus ezennel próbálkozott a park taván. Úgycsakor Beniczky Hermína azt kérdezte Madáchól, miért nem ír valami hosszabb drámai költeményt? Madách az válaszolta, hogy mindenekelőtt egy megfelelő címre volna szüksége, amellyel tárgyát összekapcsolhatná. Abban a pillanatban lépett hozzájuk csoronyosan Ballagi Mór, aki időközben a tóban felfordult csónakjával és magára mutatva így szól: Ime az ember tragédiája! Megvan a cím — kiáltott fel Madách és rövidesen megírta az Ember Tragédiáját. Ime mily sokféleképpen születhetnek a címek.

Tihencs

Vetélytársak

Írta: TABOR ISTVAN

A meghervadt pusztá fölött alacsony hoztak a nehéz, terhes hófelhők, a kege szél ballankórót kergetett át a pusztán. A fekete varjak csapatostul rajzottak a szántók felé, hogy a friss vetések zsengéim kapargathassanak, míg a hó le nem teríti puha subáját.

Már halottnak dönt a haraszt, de jártnai kell a jószágot, amíg lehet a hó-tól...

Kerek Bandi, a hollóhaja csikósbojtár, elnézett a szürkébeborult pusztá fölött a falu felé. Valami vágy löbbantotta csillagóbrára fekete szemét, ha a falu felé tekintett... Jól érezte ő itt magát a szalad pusztán, hisz maroknyi gyerekkora óta pusztázó volt, az apja is csikós-gazda volt lent s hogy meghalt, nyakába vette az utat és pusztázott erre-arra. Tavaly verődött a méneshhez, ügyeskedett, hát első bojtár lett az öreg Kas Vendel alatt. A széthúzó vadlovak közé eserdített karikásával:

— Ne te, nee!

A büszkejárású csikó ficánkolva ment alatta. Eppen ezen az éjfékete csikón ült, amikor megismerkedett Erzsóka-val... Egyik csikó megugrott a ménesből, oszt usgyé a falu felé, ő utána s a falu alatt meg is pányváztá a bolondos jószágot. Ott pihent Erzsóka félrehúzóda az árokoldába az anyjával, idehúzódtak a paripa patái elől. Amikor ellit a felvert por, akkor felkiáltott Erzsóka a legényhez.

— Nem sajnálja kee azt a szép csikót pányváznai?

— Már mé sajnánám? — kacagott fel a legény. — Émőnt vóna világgá ez a bolond jószág... s vasmarkában megfeszült a pányvalótól. Hiába vitáncolt a vad csikó, nem tudott szabadulni.

Hátba a faluba lesz utja, nézzen be nálunk is ősénarany... — intett burcsut Erzsóka anyja, özvegy Csóka Bálintné. A lány rá sem nézett, de elejtett egy kis csokor buzavirágot. Bandi csak úgy a lóhátról nyult le az utporban heverő virágrét, nézte a kékszirom virágokat, meg a titkon visszaleső lányt — akkurat a szemé... — Aztán irgalmatlanul megsarkantyuzta a hátast. Most is ott lapul a buzavirág a szürűjába rejtve... Azóta egyszer találkozt Erzsóka-val az őszi vásáron. Ott tudta meg a nevét is. A mutatványos bódék előtt állógált, amikor észrevette a lányt. A lány tovább lépett, de visszazénné rá, két szemével mosolyogva pajzánkodott felé.

— A virágnak is van neve — vetette oda a mézeskalácsos előtt megosendese-dő lányának.

— A szamártövös is virág... ergőm Kerek Bandi-nak köröszött a pap...

— Az én nevem most a pusztá fölött károg...

— Csóka!... — szaladt ki az öröm a legényből, hogy ilyen hamar eltalálta, — de hát tán köröszötték is hugom?... — Erzsóknak hiv az anyám, — pirult el a lány.

A csókát vett egy mézeskalácsszívet Erzsóknának. Már emlékszik, mintha ma történt volna, hogy azt mondta a lány-nak bucsuzáskor:

— Ugy őrizdömög ezt a szívet, hogy ha eltörök, én meghalok...

Még a héten karámba kerültek a vad csikók, Bandi előszedte új csizmáját, szürét és nyakába vette az utat a falu felé, amin fehérén és puhán villogott az első hó.

— Ha igaz... — hulltak a halk szavak a hallgató legény összehúzott ajkáról... — ha igaz, hogy egy kőbőszőrés bír-gás teszi a szívet a buzavirágsemmi Erzsóknának, akkor ő ugy elmegy, hogy hi-vát sem hallja az a pusztá... — Tenzák lő lönni, mer Sánta-ba némiörön szakott beazernyi, már megfogott mondta, hogy Bandi ügyejj... Kokas Feri töszí a szé-

pet a lányának... tudod, akinek a szívet vőtte... Sánta-ba ott járt a vásáron és ép arra ette a nyú, amikor ő lány-nak adta a szívet.

Ha a lányra gondolt, elforrósodott a szíve... Nem lőhet az igaz... A szőme nem így mondta...

Megkerülte az utcát és a kertek alól közelítette meg Csókáké házat, Hii az ár-gyélusát, igaz... igaz... Ott álltak a kert alatt... — meggyökerezett a lába. Erzsóka könnyű otthoni kendőben, a ház felé tekintgetett, de a legény nem engedte, hanem möhön kapott a dereka fele, amit a leány láthatólag undorrral utasított vissza, ezt Kerek Bandi is ész-revette.

— Hogy a hétmindenségit annak a bír-gés rajzódnak... — horcúit fel és kemény léptekkel húzott fel az utról a kert alá, már az uton kibújt az új szürből és a lány mellé lépett, a hópihész palánkra vetette a szürt, rá sem tekintett a meg-lépődött lányra.

— Osztan állod-e a bátorságot, Kokas Fere?... — szaladt ki belőle az indulat. — Má mé ne?!... hogy fénék egy kőbor ebtől!... — kevélykedett a meg-lépett legény.

Hát az igaz, hogy erre felé még ide-gem... de majd megmutatja ennek a bír-gésnek, hogy ki az a csikósbojtár...

Ötymentek ott a kertek alatt, az ezüstbeolvaot hold záporában. Döngött a rúd alattuk és fujtattak, mind két vad bika. A lány ijedten imádkozott a csilla-gos ég felé, hogy bár csak az idegen le-gény, a Bandi győzne... Nem állhatta Ferikét, ezt az erőszakos kenderhaju le-gényt... Csak az anyja nógatta, hogy-hát: „Kisérd már ki, me illik...” Most is ott őrz az almárium alján azt a mé-zeskalácsszívet, a himzett, megvarrt ke-lengyelé között.

Azok gyurták, dagasztották egymást, két hatalmas mellkas feszült egymás-nak, hol egyik, hol másik szusszant fel az erős karok ölelésében, de a bír-gés mind fáradtában fujtattak, Kerek Bandi meg most kezdett frissülni, fűrgén forgott a bír-gés körül, majd felkapta a feje fölé a nehéz férfítestet, egy pillan-tára megállt a levegőben. Ugy állt ott az ezüstöt záporozó hold alatt, mint az ő-ember, aki áldozatot mutat be a Hold-istennek, aztán odateremtette a palánk tövébe:

— Az idegen kutya nem ugat, hanem mar... Hallod-e Kokas Fere? — ki-áltott az odanyekentett legényre.

— Jó házóró ebet kerestetek — nézett aztán a remegő lányra s csak úgy a vál-lán keresztül mondta még: — Most itt lapul csendben a palánk tövében... — aztán a vállára vetette szürét és lassu léptekkel indult le az ut felé. A lány csak nézte a távozó legényt és kicsordult a könnye a meleg könny végigszántotta a hidegszitta arcát s megcsillant a fehér havon... De mi... mi... megállt a le-gény... Most visszafordult... ott áll a könnyező lány előtt, halkan mint az esti harangszó buggyan belőle a szó:

— Ugy sajnálod?... —

A lány nemet intett.

— Hát akkó mé sírsz?... —

— Csak... Mit érdekli keet?... —

— Csak... Mőgmondanád, mi lőtt a szíveddel, amit adtam?... —

— Attinek kedves az a szív, mőgtá-nája jó helyön... —

— Hadlám! — vidult fel a legény hangja.

— Nagy legény, de tudom nincs mér-sze hegyünni a lányos házbó... ott van a szív... — mosolyodott el a lány a könnyei alatt.

— Neköm?... — hogy neköm nincs merszem?... — nagylétekekkel tartott a lent a ház felé a lány afe fordult a nyomába járnai. Csókáné meglepődve fo-

gadta a juképi csikóslegényt.

— De soká akadt erre uttya ősém uramnak...

— Nem enged a pusztá meg a ménes, most erre gyűttem...

Erzsóka betessékelté az „uriszobá-ba”... kotorászott a szűlőbta, a legény odavetette a tekintetét.

Erzsóka!... Tényleg!... megőriztet a szívet... a szívet?... — ujjongott fel a legényben az öröm amikor látta, hogy a szűlőbta mélyéről Erzsóka kelengyelé kö-zül veszi elő a mézeskalácsszívet... Még a selyempapír is az volt, amibe csomag-golta ott a vásáron.

A lány csak mosolygott harmatozó könnyei alatt szó sem hagyta el az a-kát, de holdgöngyöi a legény vállát harmatozták.

UJABB SVÉD HAJÓK A VÖRÖS-KERESZT GÖRÖGORSZÁGI SEGÉLY AKCIÓJA SZOLGÁLTATÁBAN. (Stock-holm). A svéd hírszolgálati iroda közlé-se szerint két újabb svéd hajót boesáta-nak a Vöröskereszt görögországi segély-akciója rendelkezésére: az 1600 tonnás Virginia és az 5000 tonnás Pedro Cristo Forsen motoros hajókat. Mindkét hajó közvetlenül Argentínából szállít Görög-országba gabonát. (Rador).

FOCH MARSALL SZÜLŐHÁZÁBAN MUZEUMOT RENDEZNEK BE. (Vi-chny). A francia állam megvásárolta Tarbes közelében Foch marsall szűlő-házát. A házat, muzeumként használják majd és abban összegyűjtik a nagy fran-cia hadvezérre vonatkozó emlékeket (Rador).

AZ AUSZTRÁLIAI MEZŐTŰZ AL-DOZATAL. (Genf). A Viktoria-állam-beli mezőtűznek eddig 18 halott és 44 se-beesült áldozata van. Több mint 1000 la-kás elpusztult és 250.000 juh veszett a lángokba, ezeknek egy része megvakult. A vak juhok megölésére külön csapato-kat szerveztek. (Rador).

SVAJC ÉS FRANCIAORSZÁG KÖ-ZÖTT MEGNYILIK A HATÁRFOR-GALOM. (Bern). Hetek óta tartó ür-gyalások után a svájci és franciaorszá-gi, illetve német hatóságok között meg-állapodás jött létre. A megállapodás ér-telmében Svajc és Franciaország között a határforgalmat február elsején isméri megnyitják. (Tp).

TOKIO CAFOL. (Tókió). A néme-távírtai iroda jelenti: A Japán kormány szővivője valótlanulnak minősítette az United Press ügynökség Londonból szár-mazó hírt, amely szerint Akira Jamaai, Japán bulgáriai követe a Szófia ellen in-tézett angol-amerikai légitámadás alkalmából életét vesztette. Japán szófiai követének semmi baja sem történt Szó-fia bombázása alkalmából. — mondotta a japán kormány szóvivője. (Rador).

MŰGUMI PITYPANGBÓL. (Stock-holm). Svéd tudósok olyan eljárás tö-kéletesítésén dolgoznak, amellyel a gyer-meklancfű néven ismeretes pitypang szőrának tejszerű, nyúlós nedvéből mü-gumit gyártanak. (Rador).

IDŐZITETT BOMBÁK A NARANCS-SZÁLLITMÁNYBAN. (Madrid). Az an-gol nagykövet lépéseket tett a spanyol kormány-nál, hogy a spanyol-angol kereskedelmi forgalomban megismétlődés esetén igen fontos következményekké-járhat az az eset, hogy a narancsszállító-ládákban időzített bombákat szállítottak Angliába. Az angol nagykövet hang-súlyozta, hogy Londonban a legszigor-rubb rendszabályokat várják a bűnösöl-ellen. Az angol kormány megvárja: nagykövet jelentését, mielőtt ebben az ügyben végleges lépést tenne. (Tp).

Rádió

Állandó rövidítések: H = Hírek, E = Előadás, F = Fejölvasás, Z = Zene, Hgl. = Hanglemezek.

JANUÁR 20, CSÜTÖRTÖK

București: 6.55 H és Z, 12.45 H, 13 Z énekkel, 13.50 H németül, 14 H, 14.15 Közlemények, 14.30 Vidám műsor sebesülteknek, 15.30 Katonák üzennek, 17.57 Z, 18.15 Z. H németül, 18.30 Z, 19.45 Közlemények, 19.50 H, 20 Z, 20.40 E, 21 Z, 22 H, sport, 22.20 Z, 23.10 Z.

Radio Moldova: 12.30 Nyitányok, 13 Orvosi tanácsadó, 13.10 Román románcok, 13.30 H, 13.45 Z, 18.30 Z, 19.35 Ének, 20 E, 21 H.

Budapest I: 12.40 Marcus Aurelius, 13.10 Z, 13.40 H, 15 Z, 15.30 H, 16 Z, 16.30 A tél költészet, 17.20 Nagy mesterek örök művel, 17.45 H, 18 E, 18.10 Dalok cigányzenével, 18.45 Termeljük több burgonyát, 19.10 Se szó, se beszéd, csak muzsika, 19.50 H, 20 Emlékszik-e még? 20.30 F, 20.45 Haldokló hattvuk, 21.35 Vidám hétköznapi, 21.50 Z, 22.40 H, 23.10 H német, angol, francia nyelven, 23.40 Z, 24.30 Táncoló billentyűk, 24.45 H.

Apróhirdetések

SAROKTELEK a villanegyedben eladó. Cim Reclamazál, Arad, Eminescu-utca 4. (268)

MUNKASNÖKET és kocsisokat azonnal alkalmaznak. Egyesült Szikvizgyárak R. T. Arad, Episcopiei-utca, 16. Bej. szám 33/931. (269)

TISZTIVISELŐNŐ, románul, németül és magyarul tudó, gép- és gyorsíró, kifogástalan levelező, könyvelésben jártas, több évi gyakorlata van, Aradon vagy Timișoaran állást keres. Cimeket „Szorgalmas” jelígre Reclamához, Arad, Eminescu-utca 4. (270)

SZOBALEÁNYT, bizonyítvánnyal bírót, alkalmaznak. Cim Reclamazál, Arad, Eminescu-utca 4. (271)

CORSO-mozi, Arad
Telefon 23-64. Előadás 3, 5, 7, 9 órákor

Ma először:

Az idény legszebb filmje

A két árva
ALIDA VALLI
A két árva
MARIA DENIS
A két árva
ALIDA VALLI
A két árva
MARIA DENIS

FEKETE, hosszú télikabát, selyem bélelt, magas termetre való, eladó. Arad, Regele Ferdinánd-körút, 65 Mocuta szoba. (272)

NAPONTA friss, elsőrendű uralmi tej kapható. Kőnya-tejcsarnok, Arad, Avram Jancu-tér, 21. (273)

VARRÓGÉPET, kerékpárt, patefont veszek, Sambura, Arad, Banatului-ut, 12. (274)

Helyi képviselőt

keres kémiai gyár (esetleg Băntăra is.) Részletes ajánlatokat „Reclama”-hoz, Arad, Eminescu-utca 4.

CIPŐJAVÍTÓ cilindre-gép eladó. Arad-Micălăca, Joana Suciu-ut, 131. (275)

JÓÁLLAPOTU férfiöltönyök, felöltő, nyakbavető boa, férficipő és ingek eladók. Arad, Carol-körút, 28, 1. ajtó. (277)

Marosparti, emeletes, **6-szobás villa**, minden kényelemmel, teőkerttel, gépkocsi-szinnel, sarok-telekkel, 6.500.000 lejért eladó. Eladáskor elfoglalható a lakás. HATSCHEK, Arad, Carol-körút 17. Távbeszélő 16 95. Bej. szám 295-987

Timișoara előadások Távbeszélő: 38-95
Lemesvári 3, 5, 7, 9-ko Bej. szám 6-110-1939

CORSO-MOZI
ANEDEO NAZZARI - LUIZA FERIDA - OSVALDO VALENTI

Liliom a mocsárban című ujdonságunkban remekelnek

NAGY szövőde szövő mestert keres mielőbbi belépésre. Csakis elsőrendű munkaerők, több éves gyakorlattal bírók, jelentkezzenek, akik a sima, revolver és „schaff”-gépek kezelésében jártasak. Sajátkezűleg megírt ajánlatokat kérünk „Szövőde 4378” jelíge alatt Reclamához, Arad, Eminescu-u., 4. alá. (276)

Szövőket és szövőnőket felfogadnak, Industria Textilă Aradeană S. A. Bej. szám 242 931.

VASKORDÓKAT, 2000 literes tartályt és 3 drb. 50-as nyomtávu fordító korongot keres megvételre „Barzava” Fabrica de Var S. A., Arad, Cicio Pop-u., 8. Bej. szám 430/931. (278)

HŐCIPŐT 28-as cipőre, jóállapotú, venni. Cimeket Reclamához, Arad, Eminescu-u., 4. (279)

ROYAL-mozgó, Arad

Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor

Kéleletes hangleadás

Ma. A francia filmgyártás egyik nagyszerű ujdonság filmje

Dél futárja Pierre Richard Wilm, Jany Holt és Charles Vanel mindent felülmuló alakításával

JÓL FŐZŐ mindenest azonnal felfogadok. Timișoara, II., Iosif Vulcan-u., 20. (5420)

ELADÓ új, Inflen-bőrű, kettőstalu, 43-as számú csizma. Timișoara, I., Regina Maria-körút, 1, II. em., 11. (5415)

KÖNYV- és IRATSZEKRÉNY, ügyvédek kiválóan alkalmas, eladó, Arad, Doamna Balasa-utca 149.

FÉNYKÉPEZŐSÉGÉDET (nőt) kifogástalan felvételezőt és laboránszt 15 ezer lej fizetéssel és részesedéssel felfogadnak. Cim: Foto Bach, Aiba-Iulia. (4523)

URANIA-filmszínház, Arad

Táv. 12-32. Bej. sz. 1618-1941

Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor

Ma 11-30-kor is előadás. A francia filmipar határköve. Harry Baur mesteri alakítása, megrázó eset az ifjuság életéből

Az ifjuság bűne

KÖNYVELŐ, mérlegképes, adóügyekben teljesen jártas, román-magyar-német levelező, állásaj. változtatná, esetleg délutáni, vagy órákonyvelést vállalna. Ajánlatokat „Könyvelő” jelígre a timișoara kiadóhivatalba kér. (381)

FIATAL kifutófut vagy leányt felfogadnak február 1-re. Jelentkeznek a timișoara kiadóhivatalban. (5412)

GYERMEKLEÁNY, németül beszélő, 2 éves gyermek mellé keresünk Lévai, Timișoara IV., Tródr Vladimirescu-ut (Bega-balsor), 15, földszint. (4526)

ARO-mozi, Arad

Táv. 24-24. Előadások 3, 5, 7 és 9-ko

Bej. sz. 1446-1942

Eseményekben gazdag vigjáték.

Boldogság akadályokkal

A legkiválóbb színészekkel. Hans Söhnker, Elsie Mayerhoffer.

MEGVÉTELRE keresnek egyszerű, fenyőfából készült asztalt (íróasztalnak is használható) és puhafa-szekerényt. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Iroda” jelígre a timișoara kiadóhivatalba kérnek. (5413)

SZABÁSZATI TANFOLYAM nyílik meg fehérműek és női felsőruhák készítésére. Beiratás: Országos szabászatiskola, Timișoara, Unirii-tér, 5. (4516)

EGY PÁR 38-as hőcsizma eladó. Timișoara I., Gheoghe Lazar-u. 12. Villanyszerelő. (395)

GÉPÉSZKOVÁCSOT, esetleg kovácsot, éves állásra keres Scharrf Gyula gazdasága Ránti, Torontal. (394)

YORKSHIRE-tenyészkoca és egy hasas koca eladó. Érdeklődni Timișoaran, Blaskovits-telepen, Banul Marjancinei-utca 19 szám alatt (393)

IIADI SZOLGÁLAT alól mentes egyén, saját kézikocsival rendelkező, üzleti-szolgái, vagy portási állást vállal. Cim a timișoara kiadóban. (392)

KFT jó állapotban lévő férfiöltöny és két közepetermetre való női kabát eladó. Cim: Timișoara II., Traian-tér 2, II. emelet 7. (391)

JÓL FŐZŐ mindenest azonnal felfogadnak. Cim: Dr. Domide, Timișoara III., Carol-körút 3. (390)

KERESKEK lakást a város bármely részében vagy Fratellán, Mehalában, Ronatón. Ajánlatokat „Azonnal beköltöztető” jelígre a timișoara kiadóba kérek. (389)

ALEXANDRI-UTCA

Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor

Kellemesen fűtött terem.

Ma. A francia filmgyártás egyik nagyszerű ujdonság filmje

Dél futárja Pierre Richard Wilm, Jany Holt és Charles Vanel mindent felülmuló alakításával

KIFUTÓLEÁNYT keresnek Cim: „Gaby” Kalapszalón, Timișoara I., Meruy-u. Bej. szám: 166/931. (388)

FRANCIA hálószoba, sötét, nagyon szép eladó. Timișoara IV., Ion Ghica-u. 4' II. em., ajtó jobbra. (375)

BEJARONÓT két személyhez felfogadnak. Timișoara, IV., Iancu Vacarescu-u., 19, I. em., 14. (374)

GONDOZÁSRA és teljes ellátásra vállalnak jobb ariszsonyt vagy urat. Ajánlatokat „Gondos ápolás” jelígre a timișoara kiadóba kérek. (372)

ROYAL-mozgó, Arad

Táv. 12-32. Bej. sz. 1618-1941

Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor

Ma 11-30-kor is előadás. A francia filmipar határköve. Harry Baur mesteri alakítása, megrázó eset az ifjuság életéből

Az ifjuság bűne

BEJARONÓT, megbízható, felfogadok. Timișoara III., General Moșoiu-u. 12, II. em., 7. (371)

VARRÓLEÁNYOKAT azonnal felfogadnak. Cim: Aszod-szalón, Timișoara I., Lonovici-u. 1, III. em. (570)

SZÖVETHUZZATU sézlong, keleti mintás sézlong-takaró olcsón eladó. Timișoara II., Titu Maiorescu-u. 18, 8. ajtó. (376)

FÉRFI- és női télikabát, közepetermetre való és 37-es hőcsizma eladó. Timișoara IV., Fröbl-u. 36, II. em., 25. (4527)

ÜGYES varróleányt keresek, vallás nem számít. Csamerlikné, Timișoara II., Stefan cel Mare-u. 10. (387)

BANATI utazó, jól ismert cégtől megbízást kaphat, egész könnyű vevőszerezés. Megbeszélés 1-3 között, Timișoara III., Tolstoi-u. 8. (286)

FORUM-mozgó, Arad

Távbeszélő 20-10.

Bej. sz. 788-942

Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor

Ennek a filmnek drámai tárgya és élményfelejhetetlen marad a film történetében.

Aradon bemutatják a filmjeit

A kristály-híd

ELADÓ egy fekete, új vacsorakabát (szmoking). Timișoara IV., Carol-körút 56, 8. ajtó. (385)

ELADÓ kifogástalan, 36-os bakancs. 42-es fekete félcipő, finom, fekete női szövetmuha, Jakabovits, Timișoara, Bertheiot-körút 10. (382)

VARRÓGÉPET a háznál megjavítom. Hivon 24-03 távbeszélő szám alatt. Timișoara II., Ion Creanga-u. 5. (490)

Disztárgyakat, műtárgyakat és jeles képeket gyors eladásra átveszünk.

„Arta-Frumoasa”
Timișoara, IV., Carol-körút 8. sz. Bej. szám 2-107/4-1941.

HARMAS szekrény, gyönyörű, tömör, sürgősen eladó. Cim: Timișoara, Carol-körút 57, 2. ajtó. (377)

BAKANCS, 42-es és 43-as, jó minőségű, kettőstalu, valamint si-öltöny, közepetermetre való, eladó. Timișoara, II., Stefan cel Mare-u. 16, 8. ajtó. (366)

GYERMEKKOCSI, krémszínű, kifogástalan, eladó. Timișoara, II., Matasarilor-u. 36. (365)

Parafotókat (Presskorkolattent) 6, 10, 14 és 16 mm vastagságban, jó II. oszt. minőségben szállít POPCART, Timișoara IV., T. Vladimirescu-sor 27. Bej. szám 132-14/4 942.

MINDENES leányt, jó bizonyítványokkal bírót, február 1-re felfogadnak. Fara, Timișoara, IV., Iancu Vacarescu-u., 19, I. em., 14. (373)

ONÁLLÓ, mindenest szakácsnő állást keres. Cim: Timișoara I., Regina Maria-körút 3, II. em. 6. Ugyanott keresnek egy mindenest leányt. (350)

ROYAL-mozgó, Arad
Alexandri-utca 2. Előadások 3, 5, 7 és 9-ko

Bej. sz. 1446-1942

Ma. A francia filmgyártás egyik nagyszerű ujdonság filmje

Boldogság akadályokkal Hans Söhnker, Elsie Mayerhoffer

A legkiválóbb színészekkel. Hans Söhnker, Elsie Mayerhoffer.

Ma. A francia filmgyártás egyik nagyszerű ujdonság filmje

Dél futárja Pierre Richard Wilm, Jany Holt és Charles Vanel mindent felülmuló alakításával

ELVESZTETTEM hétfőn délelőtt, 11 órákor, a Küttl-téri villamos-megálló és a Villanyóra között az uton, emlékébe kapott, egyfedélű, ezüst omega-órát. Kérem a becsületes megtalálót, szolgáltatassa vissza nagy jutalomért. Cim: Aszód Lajos, Timișoara, IV., Regele Mihaj-körút, 19, II. em. (417)

HAZ ELADÓ villamoshoz közel, a IV. kerületben, 3 szoba, konyha, éléskamra van benne, azonkívül 2 üzemi helyiség 1 raktárral, összesen 95 m² udvarral és kerttel. Cim szivességből: Timișoara I., Unirii-tér, 3. Butorizlet. (424)

FEHÉRMŰ szakszerű javítását vállalom Timișoara IV., Sft. Sofia-tér 1. (384)

IRÓGÉP, Royal, keveset használt, eladó. Timișoara II., Octavian Goga-u. 54. Villamos-megálló. (385)

Nyomatott: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană” Timișoara I, Strada Lonovici 2 izmatr. sub Nr. 52/1488/1943 la Registrul Of Com. Timișoara Tiparita la 18 Ianuarie 1944